

गतिमान प्रशासनासाठी क्षेत्रिय वन
अधिकाऱ्यांना प्रशासकीयस्त्या
सबल करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक : संकीर्ण-२०११/प्र.क्र. २८९/फ-७
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २९ सप्टेंबर, २०११

परिपत्रक :-

वन विभागातील भा.व.से. या संवर्गातील बऱ्याच अधिकाऱ्यांची नुकतीच पदोन्नती झालेली असून सद्यस्थितीत विभागात ५ प्रधान मुख्य वन संरक्षक, १९ अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक व ४६ मुख्य वनसंरक्षक कार्यरत आहेत. वन विभागाचे मुख्यालय नागपूर येथे असल्यामुळे मंत्रालय व वन विभागाच्या मुख्यालयात अपेक्षित सामंजस्य राहत नसल्यामुळे बऱ्याच प्रसंगी प्रशासकीय अडचणी निर्माण होत असतात. अशा प्रशासकीय अडचणी सोडविण्याच्या दृष्टीकोनातून तसेच पदोन्नत झालेल्या वरीष्ठ वन अधिकाऱ्यांचा दीर्घ अनुभव व प्रशासकीय क्षमतेचा पुरेपुर वापर होण्याकरीता तसेच क्षेत्रिय कामावर प्रभावी संनियंत्रण ठेवण्यासाठी व प्रशासनामध्ये गतिमानता आणण्यासाठी पुढीलप्रमाणे निर्देश देण्यात येत आहे :-

अ) वित्तीय संनियंत्रण :-

राज्याच्या इतर विभागांच्या तुलनेत वन विभागास उपलब्ध होणारा वार्षिक अर्थसंकल्प अत्यंत मर्यादित असतो. त्यातही केंद्र व राज्य शासनाकडून प्राप्त होणारा निधी विविध कारणांमुळे अखर्चित राहतो किंवा पूर्व नियोजना अभावी प्राप्त निधीचा योग्य विनियोग होत नाही, असाही अनुभव आहे. ही परिस्थिती टाळण्याकरीता पुढीलप्रमाणे व्यवस्था करण्यात येत आहे.

१. विभागास प्राप्त अर्थसंकल्पातील तरतूदींचे योग्य विनियोगाबाबत संनियंत्रण ठेवण्याची जबाबदारी अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांचेवर राहिल.

२. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांनी दर ३ महिन्यांनी वनवृत्त मुख्यालयावर जाऊन संबंधित मुख्य वनसंरक्षक कार्यालयातील कामाचा आढावा घ्यावा. त्यात क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना वाटप करण्यात आलेले अनुदान व त्याच्या योग्य विनियोगाबाबत आढावा घ्यावा.

३. कार्य आयोजनाशी निगडीत कामांसाठी वितरीत करण्यात आलेली निधी व त्याचा योग्य विनियोग होत आहे किंवा कसे, याबाबत आढाव्यामध्ये शहानिशा करावी.

४. एखाद्या वनवृत्तामध्ये कॅश फ्लो व वितरीत निधीनुसार विहित कालावधीत खर्च होत नसल्याचे आढळल्यावर शासनाकडे विनाकारण संदर्भ न करता निधीचे फेरवाटप करण्याचे पूर्ण

अधिकार नियंत्रक अधिकाऱ्याप्रमाणे अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास) यांना राहतील.

५. वितरीत केलेल्या निधीचा योग्य व वेळीच वापर होण्यासंदर्भात प्रत्येक मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) व त्यांचे अधिनस्थ उप वनसंरक्षक यांच्या कामगिरीबद्दल अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प) यांनी एक पानी टिप्पणी (One page note) संबंधीत मुख्य वनसंरक्षक किंवा उप वनसंरक्षक यांच्या कार्य मुल्यांकन अहवालात समाविष्ट करण्यासाठी प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख) यांच्याकडे सादर करावी. सदरची टिप्पणी प्राप्त झाल्यावर त्यात अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प) यांनी नोंदविलेली निरीक्षणे कार्य मुल्यांकन अहवालात लिहीतांना विचारात घेणे प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख) यांचेवर बंधनकारक राहिल.

६. वन्यजीव शाखेविषयी व्यवस्थापन आराखड्याची अंमलबजावणी तसेच केंद्र व राज्य शासनाकडून प्राप्त निधीचा वेळीच व योग्य वापरासंदर्भात उपरोक्त नमूद केलेल्या सूचना प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) यांनी वन्यजीव शाखेकरीता सुध्दा अंमलात आणाव्या. त्याकरीता अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (निसर्ग पर्यटन व वन्यजीव प्रशासन) हे अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प) यांचेसाठी वरीलप्रमाणे विनिर्दिष्ट कार्यपद्धती अंमलात आणू शकतील.

७. संबंधीत वनवृत्त प्रमुखाचे कार्य मुल्यांकन अहवाल लिहीतांना त्याची कामगिरी Activity Based नसून Result Based असल्याची खात्री अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (अर्थसंकल्प), प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख) व प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव) यांच्या स्तरावर व्हावी.

ब) कार्य आयोजनेची अंमलबजावणी :-

१. कार्य आयोजनेची अंमलबजावणी तंतोतंत व्हावी याची प्राथमिक जबाबदारी मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) व संबंधित मुख्य वनसंरक्षक / वनसंरक्षक (कार्य आयोजना) यांचेवर राहिल.

२. वनवृत्त स्तरावर असलेल्या मुख्य वनसंरक्षक किंवा वनसंरक्षक (कार्य आयोजना) यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील वन विभागाच्या कार्य आयोजनाची अंमलबजावणी तंतोतंत होते किंवा कसे याची खात्री करण्यासाठी संबंधीत उप वनसंरक्षक / उप विभागीय वन अधिकारी (स्वतंत्र उप विभाग) व इतर आवश्यक अधिकाऱ्यांची नियमित आढावा बैठक घ्यावी.

३. मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) यांनी सुध्दा त्यांच्या नियमित आढावा बैठकीत कार्य आयोजनाची तंतोतंत अंमलबजावणी होत असल्याची खात्री करण्याच्या दृष्टीने संबंधी मुख्य वनसंरक्षक / वनसंरक्षक (कार्य आयोजना) यांनाही निमंत्रित करावे.

४. कार्य आयोजनेची अंमलबजावणी संदर्भात संबंधीत मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक) व त्यांच्या अधिन असलेल्या उप वन संरक्षक (प्रादेशिक) यांच्या कामगिरी संदर्भात मुख्य वनसंरक्षक / वनसंरक्षक (कार्य आयोजना) यांनी एक पानी टिप्पणी (One page note) कार्य मुल्यांकन

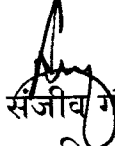
अहवालात समाविष्ट करण्यासाठी प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख) यांच्याकडे सादर करावी. सदरची टिप्पणी प्राप्त झाल्यावर मुख्य वनसंरक्षक / वनसंरक्षक (कार्य आयोजना) यांनी नोंदविलेली निरीक्षणे कार्य मुल्यांकन अहवाल लिहीतांना विचारात घेणे प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख) यांचेवर बंधनकारक राहिल.

क) प्रशासनामधील कामकाज अधिक सुरळीतपणे पार पाडण्याच्या दृष्टीने इतर सर्वसाधारण सूचना :-

१. मंत्रालय स्तरावर आयोजित बैठकीसंदर्भात शासनस्तरावरून आमंत्रित अधिकाऱ्यांनीच बैठकीस उपस्थित रहावे. प्रधान सचिव व संबंधीत सह सचिव / उप सचिव यांचेकडून विशिष्ट निर्देशाशिवाय इतर अधिकाऱ्यांना सोबत आणले जाणार नाही. याची दक्षता सर्व संबंधितांनी घ्यावी. बैठकीत चर्चित जाणारे विषयाची माहिती आमंत्रित अधिकाऱ्यांकडेच असणे अभिप्रेत राहिल.

२. क्षेत्रीय पातळीवर असलेले वरिष्ठ अधिकारी (उदा. मुख्य वनसंरक्षक, वनसंरक्षक, उप वनसंरक्षक, विभागीय वन अधिकारी) हे दर सोमवारी त्यांच्या मुख्यालयात हजर राहतील. अपरिहार्य प्रकरणे वगळून प्रधान मुख्य वनसंरक्षक कार्यालयाने सोमवारी क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांना बैठकीसाठी बोलावू नये.

३. क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांच्या प्रवासावर होणारा खर्च व कालापव्यय टाळण्याकरीता व्हीडिओ कॉन्फरन्स सेवेचीही मदत घ्यावी.

(सीजीव गौड)
सह सचिव (वने)
महसूल व वन विभाग

प्रति,

प्रधान सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई - ३२.
प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन बल प्रमुख), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
प्रधान मुख्य वनसंरक्षक (वन्यजीव), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
अपर प्रधान मुख्य (अर्थसंकल्प, नियोजन व विकास), नागपूर
मुख्य वनसंरक्षक / वनसंरक्षक (कार्य आयोजना) सर्व
मुख्य वनसंरक्षक (प्रादेशिक व वन्यजीव) सर्व
उप वनसंरक्षक (सर्व)
विभागीय वन अधिकारी (प्रादेशिक व वन्यजीव) सर्व
उप विभागीय वन अधिकारी, वन विभाग (सर्व)
मा. मंत्री (वने) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
मा. राज्यमंत्री (वने) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
निवडनस्ती (फ-७ कार्यासन)